ДЕТСКА ГРАДИНА "ИГЛИКА"
гр. Раковски ул. "Г.С.Раковски" №5а община Раковски област Пловдив
тел/факс:03151/2322, GSM 0884292912, e-mail: odziglika@abv.bg

ПЛАН - ПРОГРАМА

за възпитанието и обучението по БДП в ДГ „Иглика”
УЧЕБНА 2024/2025 ГОДИНА

Актуализиран във връзка с писмо №9105-100/23.03.2021 г. на МОН и заповед № РД09-660/15.03.2021 г. на министъра на образованието и науката.

I. Общо представяне на програмата по безопасност на движение по пътищата за децата в детската градина

Програмата по безопасност на движение по пътищата (БДП) включва целите, темите, понятията, и тематично разпределение за организиране на обучението и възпитанието по БДП в детската градина. В нея са формулирани и очакваните резултати от процеса на взаимодействие в ситуациите по БДП като гаранция за устойчивостта и качеството на обучение. Възпитанието и обучението по БДП са целенасочен, системен и непрекъснат процес за формиране на граждански компетентности и качества на детето и са неделима част от цялостното образование и възпитание на личността. Социализирането на личността е процес на адаптация, индивидуализация и усвояване на социо-културните роли, чрез които детето намира мястото си в обществото. Формирането на защитни механизми при децата за съхраняване и безопасност при движение по пътищата е актуална тема в гражданското общество и важна задача на държавата, образователните институции и семейството

Предучилищният период е известен със своята сензитивност към външните изменения на обектите, процесите и явленията в околния свят. Децата овладяват знания за елементите и опасностите на пътя още в ранното детство, следвайки примера на по-възрастните от семейството и детската градина. Формира се способност за ориентиране и критично мислене, което е в основата на правилното оценяване на пътните ситуации. Промените, които настъпват в когнитивната, емоционалната и волевата сфера, са благоприятна основа за поставяне началото на обучението по безопасност на движението. Въпреки това, поради възрастови, психологични особености и липсата на опит, децата невинаги постъпват правилно, когато са на улицата. Това налага целенасочено, системно обучение и възпитание за формиране на поведенческа култура и качества на подрастващите - съобразителност, наблюдателност, отговорност, самостоятелност и др.

Основната цел, по която работим в обучението на децата по БДП е : “ Да се изградят елементарни представи и понятия за пътното движение и начални умения за безопасно предвижване като пешеходци”.

Тази основна цел се конкретизира ,както следва:

- Развиване сензориката на децата (възприемане и различаване цветове и форми,движение,анализиране на информация от светлинни и звукови сигнали).

- Да различават улично платно и тротоар.
- Да знаят ,че не трябва да се движат сами.
- Да знаят къде е опасно да се движат и защо.
- Да умеят да се ориентират в елементарна пътна ситуация.
- Да спазват определени правила при движение.
- Да знаят къде е опасно и безопасно да се играе.
- Да търсят и откриват пътни знаци и сигнали за пешеходци.

Обучението по БДП е вид социално учене,при което водеща е ролята на практическите умения,формираща се главно чрез подражаване, личен опит,целенасочено обучение. То е неделима част от цялостното образование и възпитание на личността на детето и трябва да се извършва непрекъснато в рамките на възпитателно-образователния процес в детската градина.

Колкото децата са по-малки, толкова по-трудно съумяват да управляват своето поведение. Те нямат разпределено внимание, не са формирани волевите задръжки, а ориентировъчната им способност не е гъвкава и устойчива, което води до нереален, нисък оценъчен критерий за безопасно движение по пътищата.

Децата от предучилищна възраст се запознават БДП целенасочено в ситуации по ОС, КТ, ИИ, БЕЛ и др. съобразно тяхната възраст и особености.
Запознават се с различните видове превозни средства. Получават знания за това къде се движат, кой ги управлява.

Децата не могат да овладеят правилата за безопасно движение само в една ситуация или ДИ. Ето защо в детското заведение се работи системно по този проблем.

При запознаване с правилата за безопасно движение по улицата, учителките се съобразяват с принципите за постепенност и последователност.

Децата се запознават с опасните и безопасни места на улицата.
При 5-6 г. деца представите се уточняват и допълват. Затова благоприятства натрупаният двигателен опит, обогатеният речников фонд и пространствени представи.
При 6-7 г. знанията за безопасно движение по пътищата се затвърдяват и задълбочават.

В предучилищна възраст се поставят основите на гражданските компетентности на детето като пълноправен участник в пътното движение, притежаващ конкретни знания, умения и отношение към спазването на обществените правила и норми за лична и колективна безопасност. Компетентностите, свързани с обучението по БДП, са част от интердисциплинарен комплекс:

1. Гражданско образование, област на компетентност: „Социална политика, справедливост и солидарност“ - обяснява своите постъпки, като ги свързва с правила и ценности.

2. Здравно образование, област на компетентност: „Безопасност и първа помощ“ - назовава нещата (предмети, дейности, поведения), които са опасни в обкръжаващата среда.

3. Интеркултурно образование: област на компетенция: “Културна осъзнатост“ - сравнява норми на поведение в културно различен битов и празничен контекст.

Програмното съдържание е разпределено в области на компетентност, тематични направления и конкретни теми и осигурява спираловидно и системно надграждане на знанията и уменията през цялата учебна година.

Новите понятия към всяка област на компетентност се въвеждат постепенно и с нарастване на възрастта се разширяват.

II. Цели на възпитанието и обучението по БДП в детската градина

1. Формиране на начални представи за пътната среда.
2. Формиране на умения за безопасно поведение на пътя.
3. Формиране на култура на поведение на пътя.

III. Общ план на ДГ „Иглика“

№	**Наименование на мярката**	**Ефект на мярката**	**отговорник**	**срок**	**Източник на информация за докладване**
1	Разработване на годишен план-програма за БДП на ДГ	Годишна плановост на мерки по БДП на ниво ДГ	Комисия по БДП	15.9.2024 г.	Годишна план-програма за БДП, представена от директора на ДГ
2	Провеждане на родителски срещи по групи на тема „Безопасно участие на децата в пътното движение” .	Запознаване и съвместна дейност	Учителите по групи	10.2024 г.	Протоколи от род.срещи
3	Периодично провеждане на педагогически ситуации с децата по БДП	Запознаване и практическо прилагане	Учителите по групи	Учебна 2024/2025 уч.год.	Годишен учебен план
4	Набавяне на материали / табла, видео материали; м-ли за сам.работа и на децата/ за обучение и възпитание по БДП	Подготовка за прилагане на плана	Учителите по групи	Учебна 2024/2025 уч.год.	Подготвени материали
5	Докладване на изпълнени мерки по БДП на заседанията на педагогически съвет	Регулярна отчетност на политиката по БДП.	Комисия по БДП	1.06.2025 г.	Доклад на комисията

Постигането на компетентностите за ориентиране в пътната среда се осъществява в следните глобални области: елементи на пътната среда, участници в движението, пътни превозни средства, пътна сигнализация, обезопасителни и защитни средства.

Постигането на компетентностите за спазване на правила за безопасност и култура на поведение на пътя се разгръща в следните направления: правила за движение на пешеходец, правила за движение на велосипед, правила за движение в жилищна зона, правила за поведение на автобусна спирка, опасни и безопасни места за игра, понятие за пътнотранспортно произшествие, сензорна и моторна двигателна активност.

Примерно разпределение на минималния брой на основните педагогически ситуации за обучението по БДП в детските градини:

Първа група	Втора група	Трета група	Четвърта група
5 педагогически ситуации	**5** педагогически ситуации	**6** педагогически ситуации	**7** педагогически ситуации

Обучението по БДП в детската градина се осъществява задължително във всички групи в основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие.

Обучението по БДП може да се осъществява интегрирано по различните образователни направления или в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие. Педагогическата ситуация е основна форма на взаимодействие, при превес на играта като основна дейност в тази възраст.

Разработеното учебно съдържание следва да бъде включено в програмната система на съответната възрастова група.

Теми, очаквани резултати и нови понятия
1 група

Области на компетентност	Тематично направление	Тема	Очаквани резултати и нови понятия
Пътна среда	Елементи, обхват и вид на пътя	**С мама и татко на разходка**	Различава кое се движи и кое не се движи на пътя. Придвижва се за ръка с възрастните, когато се разхожда по улицата. Определя разстоянието до възрастния – близо и далече. Разпознава участници в движението. Научава къде и как се движат по улицата колите и пешеходците.
Пътна среда	Обезопасителни и защитни средства	**Моите играчки**	Разпознава цветовете на светофара – червен, жълт и зелен. Знае наименованията на някои превозни средства и се ориентира в техните части. Знае мястото си в автомобила и назовава предпазни средства, които използват децата. Знае предназначението на предпазните средства при пътуване в автомобил. Разбира, че в превозното средство трябва да се спазват правила. Спазва норми на безопасно поведение,

			когато пътува в автомобил.
Пътна среда	Пътни превозни средства	**Пътувам с мама и татко**	Има представа за играчки – модели на отделни превозни и товарни средства. Има представа за изискванията за безопасност и чистота. Има представа за сградите и пътя пред дома си. Ориентира се по сградите и пътя пред дома си. Разпознава участници в движението. Различава кое се движи и кое не се движи на пътя. Определя подвижни и неподвижни елементи. Знае наименованията на някои превозни средства и се ориентира в техните части.
	Пътна сигнализация	**Пеша и с кола**	Има нагласа за спазване на безопасно поведение при пътуване. Знае основни достъпни правила за пътуване. Наблюдава и описва достъпни правила за пешеходци. Открива правила за безопасност в автомобил – назовава столче, предпазен колан. Има представа за сградите и пътя пред дома си. Знае мястото си в автомобила. Спазва норми на безопасно поведение, когато пътува с автомобил. Придвижва се за ръка с възрастните, когато се движи по улицата. Разпознава цветовете на светофара. Научава се къде и как хората се движат по улицата.
	Участници в движението	**Качете се, дечица, на моята кола...**	Участва в диалог по картина и опорни въпроси. Допълва изречения и самостоятелно съставя прости изречения за описване на изобразеното. Разбира и формулира кратки правила за безопасно поведение на улицата. Изговаря думите отчетливо.

Теми, очаквани резултати и нови понятия

2 група

Област на компетентност	**Тематично направление**	**Тема**	**Очаквани резултати и нови понятия**
Пътна среда	Елементи, обхват и вид на пътя	**На улицата**	Актуализиране представите на децата за правилата за безопасно движение по улицата. Конкретизиране на знанията за светофар и пешеходна пътека.

	Пътна сигнализация	**Светофар-другар**	Възприемане и разбиране на достъпни ситуации, изобразени на картина. Активиране мисленето на детето чрез описание цветовете на светофара и тяхното значение. Разбиране защо светофарът е другар на детето.
Правила и култура на поведение на пътя	Опасни и безопасни места за игра	**Пресичам безопасно**	Определяне на неправилно пресичане на улицата по сюжетни картини. Развиване на съобразителност при избор на безопасен път. Утвърждаване на желание да се спазват правилата за движение.
	Правила за движение в жилищна зона	**Това не е игра**	Разбиране на конкретни опасности в сюжетна картина. Откриване и описване на опасни ситуации. Усвояване на правила за безопасност.
	Основни правила за движение на велосипед	**Нашата улица**	Овладяване на умения за сравняване на пътнически, товарни и превозни средства. Систематизиране на знанията за спазване правила на поведение за безопасно движение по пътищата

Теми, очаквани резултати и нови понятия
3 група

Област на компетентност	**Тематично направление**	**Тема**	**Очаквани резултати и нови понятия**
Пътна среда	Елементи, обхват и вид на пътя	**Моята улица**	Обобщаване на представата за улица, обществени сгради и обекти в населените места. Формиране на умение за проектиране на адекватни действия за предпазване и сигурност в непозната среда.

	Пътни знаци	**Познавам ли**	Обогатяване на знаковата грамотност.
		пътните знаци	Изграждане на умения , свързани с изобразяване и пресъздаване на обекти от заобикалящата детето среда.
	Пътни превозни средства	**Превозни средства на пътя**	Обогатяване на представите за превозните средства спрямо мястото им на придвижване- на пътя; видове и предназначение. Затвърдяване на знанията за правилата за безопасност и култура на поведение в превозно средство и на улицата.
Правила и култура на поведение на пътя	Правила за движение на пешеходец	**И улицата има правила**	Систематизиране на знания за правилата за безопасно движение по улицата. Формиране на умение за разграничаване различни ситуации на пътя , за ориентиране в тях и за реагиране отрицателно при неспазването им. Стимулиране на желание и готовност да се спазва безопасно поведение.
	Какво ни казва светофара?	**Светофарни човечета**	Да се формира усет за симетрично изграждане на познати обекти. Да се обогати знаковата грамотност и изобразителната култура на децата. Да се поощри желанието за спазване безопасно поведение на улицата.
	Опасни и безопасни места за игра	**Моята улица**	Обобщаване на представата за улица, обществени сгради и обекти в населените места. Формиране на умение за проектиране на адекватни действия за предпазване и сигурност в непозната среда.

Теми, очаквани резултати и нови понятия
4 група

Област на компетентност	Тематично направление	Тема	Очаквани резултати и нови понятия
Пътна среда	Елементи, обхват и вид на пътя	**Строители**	Има практически план за безопасно придвижване. Изразява готовност за спазване на правила за придвижване. Познава безопасния маршрут до детската градина. Спазва правила на поведение и има културни навици при движение в родното място. Познава и описва забележителности /сгради,обекти/ на родното място. Познава някои предупредителни и указателни знаци.
Правила и култура на поведение	Правила за движение на пешеходец	**Пътници и пешеходци**	Обобщени представи за участниците в движението; диференцирани представи за необходимото различно поведение на пътниците и пешеходците; разбира и обяснява поведението си в различни ситуации; устойчиво желание да спазва правилата; има формирана наблюдателност и отговорност като участник в движението. Демонстрира адекватно културно поведение и социално присъствие на спирката и в автобуса. Притежава културни и социални навици за лична и колективна безопасност, когато пътува с автобус. Разбира понятието "пътник"
Правила и култура на поведение на пътя	Правила на поведение на автобусна спирка	**Автогара**	Включва се с желание и инициативност в екипен проект „Автогара“. Демонстрира адекватно културно и социално присъствие на спирката и в автобуса. Притежава културни и социални навици за лична и колективна безопасност, когато пътува в автобус
	Правила за движение в жилищна зона	**Кръстовище**	Познава основните обществени правила и норми за пресичане на кръстовище. Познава сигнали подавани от регулировчик – забранено, разрешено преминаването. Осъзнава опасността от неправилни действия при пресичане на кръстовище. Изразява готовност за спазване на правила за придвижване.

Пътна среда	Пътни превозни средства	**Автобус**	Разпознава, назовава и обяснява предназначението на различни превозни средства по суша; установява пространствено-конструктивни връзки и зависимости между реални превозни средства и конструирани техни макети; моделира изделие от хартия по шаблон, като реже, прегъва и лепи; обогатява представите за правила за безопасност и култура на пътуване в обществен транспорт.
	Пътни знаци	**В училище**	Спазва правила за поведение и има културни навици при движение в родното място. Детето познава и описва забележителности на родното място. Знае начини на придвижване в родното място и разпознава пътните знаци.
Правила и култура на поведение на пътя“	Основни правила за движение на велосипед	**Аз ще бъда ученик**	Разпознава основните части на велосипеда и техните функции. Знае значението на безопасност и изправност на велосипед. Разбира личната безопасност.

Оценяването на компетентностите по БДП може да се осъществи чрез наблюдение, тестове и игри.

За постигане на очакваните резултати от обучението могат да се използват познавателни книжки, учебни помагала, планове и схеми на населеното място и големи пътни възли, учебно-помощна литература за учителя, нормативната уредба, регламентираща безопасното движение и др.

Настоящият план е утвърден със Заповед **№15/24.09.2024г**.

Директор:

/ А. Текирска /